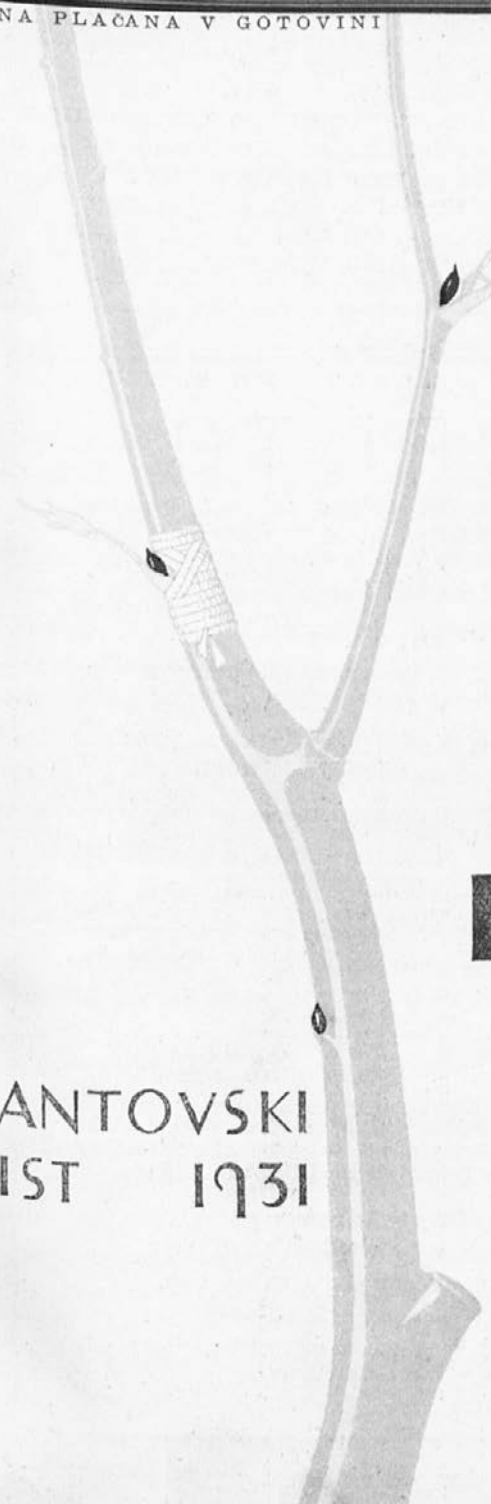

STNINA PLAČANA V GOTOVINI

KRES

FANTOVSKI
LIST 1931

2

KRES

UPRAVA FANTOVskega LISTA »KRES«
:: LJUBLJANA, LJUDSKI DOM. ::
NA TA NASLOV NAJ SE NAROČA IN PLA-
ČUJE LIST TER POŠILJAJO ROKOPISI IN
SPLOH VSA DRUGA SPOROČILA. — CENA LISTA 25 DIN. — TELE-
FONSKA ŠTEV. 34 - 98. — RAČUN POŠTNE HRANILNICE 15.521.

ALI ZE IMAŠ KRASNO KNJIGO

STORI TO

ki vsebuje praktična navodila za lepo vedenje? Vsakemu fantu je knjiga nujno potrebna, da bo vedel, kako se mora obnašati v družbi in doma, na cesti in v dvorani, v govorjenju in pri pisanju.

V	S	E	B	I	N	A
PRVI DEL				O DELIH ČLOVESKIH ROK		
KAKO SE MLADEC VEDE				V DRUŽINI		
SNAGA				V SOLI		
NOŠA				V CERKVI		
RED				DRUGI DEL		
DRŽA				KAKO MLADEC GOVORI		
POZDRAVLJANJE				OPRAVLJANJE		
PREDSTAVLJANJE				LAGANJE		
RAZGOVORI	Kako in kaj govorimo			TOZARENJE IN ČRNJENJE		
	Ne bodimo nadležni			ZABAVLJANJE		
	Občevanje z odraslimi			PRILIZOVANE		
	S tovariši			HVALJENJE		
	Z mlajšimi dečki			GOVORJENJE O SAMEM SEBI		
	Z deklicami			VEDENJE MED POGOVOROM		
S sovražniki in nasprotniki				DOSTOJNE ŠALE		
Občevalne lastnosti mladca				PRIPOVEDOVANJE		
PRI JEDI				RAZGOVARJANJE		
NA OBISKU				TRETJI DEL		
NA POTOVANJU				KAKO MLADEC PIŠE		
PRI IGRI						
V NARAVI						

Dokler traja zaloga, se knjiga STORI TO dobi v belih, modrih, rdečih ali zelenih platnicah, dalje tiskana z rdečimi ali črnimi črkami, na belem ali modrikastem papirju.

Stane 45.— Din in se naroča pri

DRUŠTVENI NABAVNI ZADRUGI

v Ljubljani, Ljudski dom. Dobi se pa tudi

v vseh knjigarnah

Napiši še danes dopisnico in knjigo naroči ali pa si jo o pri-
liki oglej v bližnji knjigarni.

K R E S

DRUGO LETO 1931 ŠTEV. DRUGA

Ako imaš prijatelja, ga v sili poskusi, in prenašlo mu ne zaupaj; zakaj marsikdo je prijatelj le do svojega časa, pa ne ostane v dan nadloge. Tudi je prijatelj, ki se v sovražnika spremeni; tudi je prijatelj, ki sovraštvo in prepir in obrekovanje razglaša. Nekateri pa je le prijatelj, dokler pri mizi sedi, pa ne ostane v dan potrebe. Ako pa prijatelj stanoviten ostane, bo kakor tebi enak in bo s stvojimi domačimi zaupljivo ravnal ... Od tvojih sovražnikov se loči; pa tudi pred svojimi prijatelji bodi previden. Zvest prijatelj je močna bramba, in kdor ga je našel, je našel zaklad. Z zvestim prijateljem se nič ne da primerjati, teža zlata in srebra ni nič vredna proti ceni njegove zvestobe. Zvest prijatelj je zdravilo življenja in neumrljivosti, in kateri se Boga boje, ga najdejo. Kdor se Boga boji, bo tudi našel dobrega prijatelja, zakaj kakršen je sam, tak bo tudi njegov prijatelj. Sin, z mladega nauke sprejemaj in našel boš modrost do sivih las. Bližaj se ji enak njemu, ki orje in seje, in pričakuj njenega dobrega sadu; pri njenem obdelovanju se boš sicer malo trudil, pa kmalu boš jedel od njenega sadeža ... Drži se družbe modrih in pridruži se iz srca k njih modrosti, da boš vse slišal, kar se od Boga govori, in da ti hvalevredni pregovori ne odidejo. In kadar modrega ugledaš, zgodaj hiti k njemu, in tvoja noga naj brusi prag njegovih vrat. Premišljuj božje zapovedi in prav pridno se vadi v njegovih ukazih; in on ti bo dal srce in veselje do modrosti ti bo dano.

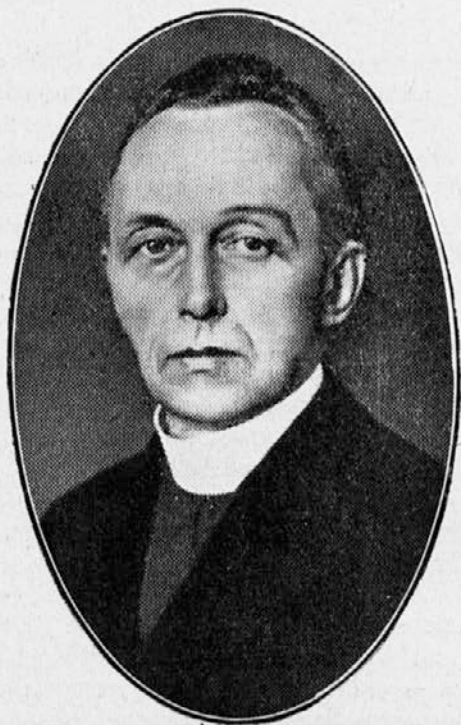
I Z K N J I G E S I R A H O V E 6, 7 — 37.

Pomen družbe za vzgojo

Povej mi, s kom hodiš in povem ti, kdo si, je samo eden onih rekov, ki izražajo odločilen pomen, ki ga ima okolica, družba na človeka. Talent se razvija v tihi samoti, značaj v vrvenju življenja, nam je povedal odličen nemški pesnik, ki je pa hotel povdariti, da okolica pač oblikuje človeka, da pa so odločilna tudi nagnenja, duševne osobine poedinca, ki se še le v dotiku z okolico s tem, da se zadeva temperament ob temperament, da se krešejo pri tem iskre, da se osebnost brusi ob osebnosti, oblikuje v značaj t. j. ono duševno razpoloženje in lastnost, ki vodi poedinčevu delovanje, da je usmerjeno in ne odvisno od golega slučaja, od trenutka razpoloženja. V dužbi zopet mnogo vplivajo krepke vodilne osebnosti, ki so vzgled članom družbe: z besedo in lastnim dejanjem (besede mičejo, vzgledi vlečejo) dajo pravec vsem, s katerimi se družijo. Poglejmo le malo okoli sebe in videli bomo to dejstvo povsod v življenju. Posebno med mladino je ta pojem vodstva nekaj običajnega. Imamo vaško fantovsko družbo. Povsod vidimo med njimi nekega voditelja. Čim krepkejši je ta voditelj, tembolj daje fantovski družščini svoj pečat. Spominjam se domačega vaškega življenja. Na čelu fantovske družščine je stal sin bogatega posestnika, gostilničarja in večkratnega župana. Fant je bil precej slabo vzgojen. Vedno bolj je zabredel in se vdajal samo svojim strastnim nagnenjem. Bil je lovec, o katerem so ljudje govorili, da je imel posebno veselje ustreliti domačega mačka, če ga je le zalotil malo bolj proč od hiš. Veselilo ga je ponočevanje, fantovski pretepi so mu bili znak fantovstva. Izzivanje fantov iz sosednih vasi, zabavljanje po gostilnah, na javnih mestih, izzivanje medsebojne mržnje, v vsem tem je užival. In vse to je bil znak fantovske družbe mojega domačega kraja tiste čase, ko je ta že malo starejši fant, ki doma ni našel nobenega pravega polja za delo, vodil vaše fante. Vsako soboto smo slišali fantovsko ukanje po cesti, enkrat se je oddaljevalo v eno, drugič v drugo smer, kakor so bile ravno prilike: kako žegnanje v sosedni fari, ali kak drug vzrok, da so šli sosede izzivat. In ti sosede so seveda na izzivanje odgovarjali z izzivanjem in fantovski spopadi so bili na dnevnem redu. Vsako nedeljo popoldne so imeli orožniki dovolj posla. Z nasajenimi bajoneti so gonili

fante v ječo, ker skoro ni bilo noči od sobote na nedeljo ali nedeljskega ali prazničnega popoldneva brez kakšnega fantovskega pretepa. Malo ponehali so ti poboji in pretepi, ko je nesrečno končal ta voditelj naših fantov. Pravo zboljšanje pa je prišlo še le, ko so se pri nas in po sosednih farah ustanovila kat. izobraževalna društva, ki so zbrala v svoje okrilje vse poštene fante, jih zaposlila s primerno zdravo zabavo, pa pridobila tudi za resno delo. Ta nova fantovska družčina je prevzela nekako vodstvo fantovskega življenja na vasi.

Danes nam dnevno časopisje zopet poroča o pojavih, ki nas spominjajo onih starih razmer pred kakimi 30 leti. Vprašamo se, je li vpliv poštene fantovske družčine iz krogov slov. kat. izobr. društev morda prenehal? Vsi znaki kažejo, da smo sredi neke nevarnosti za našo mladino. Ko se je pred tolikimi leti začel boj proti slabi družčini in delo za pošteno družčino, takrat se je to godilo v znamenju kat. preporoda. Oživila so se večno resnična in vplivna kršč. načela. »Po slovenski zemlji se v Krista in Božje Matere imenu družijo izolirana srca, da postanejo eno srce in ena duša,« je sredi tiste dobe govoril Krek. To je bil temelj tvoreče se nove družbe, ne samo pri nas, ampak pri vseh kult. narodih, ki so uvideli, da je preporod družbe mogoč le na verskem temelju. In če pogledamo danes, 12 let po svetovni vojni, po svetu okoli, vidimo povsod, da se mladina zbira pod versko zastavo. In vendar se najdejo tudi ljudje, ki hočejo verski temelj organizirane družbe zavreči. Eni mislijo, da se more družba organizirati na materialističnem pojmovanju življenja, drugi se navdušujejo za absoluten nacionalizem. Mi bi lahko pustili vsakemu svoje in bi ostali mirno pri svojih načelih. Toda materializem in nacionalizem sta intolerantni ideji, ki obe enako sovražita versko idejo. Zato moramo danes še posebno zahtevati zase popolno svobodo združevanja na verskem temelju. Vera je preizkušen temelj družbe in države. Naš boj za osnovno pravico združevanja na verskem temelju je v očitnem interesu države, ki povsod tam, kjer gre za velika vprašanja, n. pr. pri vojaški službi, skrbno čuva konfesionalno-verski moment in skrbi s svojimi vojaškimi duhovniki za versko življenje. Isto načelo mora še bolj veljati pri mladini. Le versko dobro vzgojena družba bo pravilno vplivala na mladino in jo vodila varno skozi nevarnosti.

Fr. Sal. Finžgar — šestdesetletnik

»Fantje, jaz sem mlad«, te besede Evangelista Kreka veljajo prav v istem smislu o našem Finžgarju. Šestdeset let življenjske poti je dopolnil dne 9. februarja 1931, pa se meni zdi prav tak in prav tako mlad po duhu in telesu, kakor sem ga pred štiriintridesetimi leti videl kot mladega jeseniškega kaplana, ko se je v prostem času vozil na kolesu po obširnih prostorih prvega nadstropja jeseniškega župnišča. Zame je bil ta pogled naravnost užitek in pa hrepenenje, da bi mu vsaj nekoliko podoben postal.

Mislim, da sem zgoraj po pravici zapisal: »o našem Finžgarju«. Zakaj Finžgar je res ves naš.

Finžgar je fantovski. Vsak fant mi bo rekel, zato sploh ni treba dokaza — kje naj se pa učimo poguma, kje korajže, kje neustrašenosti, če ne pri Finžgarju, ki navdušuje, udarja, brusi in reže, ne meneč se na desno ne na levo, samo da iz fantov iz-

brusi jeklene značaje, vredne potomce neustrašenih prednikov. Junak njegovega »Divjega lovca« je simbol njegovega fantovstva.

Finžgar je najboljši sin svojega naroda. Postal je duhovnik, kakor sam pravi, da bi mogel nesebično posvetiti življenje svojemu narodu. Kjerkoli je služboval — večinoma po Gorenjskem in v Ljubljani — povsod je poleg službenih dolžnosti posebno skrbel za gospodarski napredek naroda. Spoznal je deželo, delavski stan in meščanstvo. Videl je, da morajo ljudje jesti vsakdanji kruh, da morajo skrbeti za se, za polja, za hišo, za živino, da je urejeno socialno življenje predpogoj za napredek. Zato je vsestransko učil, svaril pred slabimi razvadami in posebno poudarjal važnost družine. Poleg materijelnih dobrin se je posebno zavzel za duhovne vrednote narodove. Pisal je in še vedno piše v jeziku, ki je res naš, da si lepšega ne moremo misliti; danes urejuje družinski list »Mladiko« in pa vseslovensko »Mojorjevo družbo«, po kateri prihaja vsako leto na stotisoče najboljših knjig med narod, tako da lahko po pravici trdimo, da je Finžgar regulator - usmerjevalec našega narodnega duševnega obzorja.

Finžgar je goreč dušni pastir. Njegovi cerkveni govori so izklesani, njegove šmarnice dihaajo nežno ljubezen do naše nebeške Matere in goreče vabijo k posnemanju njenih mladostnih čednosti. Kako pa posreduje milost božjo posameznim bednim in potrebnim v spovednici in pri privatnih obiskih, to je pa zapisano v knjigi njegovega življenja. Znano je, da od njega nihče ne odide brez utehe, tolažbe in pomoči.

Fantje, dolžnost nas veže, da svoje življenje po njegovem zgledu posvetimo vsesplošnemu napredku svojega naroda. Tako se bomo izkazali hvaležne za njegova velika dela.

Pesem o varčevanju

a. č.

Kajne, da je pesem o gospodarski krizi skoro naš vsakdanji »Dober dan!« Zaslužka ni! pravijo eni. Denarja splošno primanjkuje, pravijo drugi. In tako se po vrsti čuje iz vseh krogov. Industrijci odpuščajo delavce, ker ni dela in ne odjemalcev. Kmetška produkcija stoji, životari, in tako se pehamo iz dneva v dan. Dolgovi rastejo, na zemljiščih je vknjiženih dolgov toliko,

kakor je to mogoče le v težkih gospodarskih razmerah. Z eno besedo: Ljudje res težko živijo in to brez razlike na posamezni stan.

Pa to je povsod in le malo je držav v Evropi in Ameriki, ki bi ne bile od tega pojava prizadete. Zadnjič mi je nekdo, ki je prišel iz Amerike, dejal, da je ravno o pravem času še izginil od tam, ker bi mu sicer ne ostalo niti za vožnjo. Pa to ni samo v Združenih državah in Kanadi, kamor smo se do sedaj največ izseljevali; stradanje denarja poznajo tudi v Južni Ameriki, kjer je še pred kratkim kazalo, da se bo dalo še prav dobro zaslužiti. A če pogledamo po Evropi, je slika naravnost žalostna. Pomislimo le na Nemčijo, kjer je skoro 6 milijonov ljudi vseh mogočih vrst in stanov brez dela, brez zaslužka in odvisna le od vsakokratne podpore vlade, kar gre pa zopet na račun vseh davkoplačevalcev. In ta armada, ki rodi še to zlo, da je iz dneva v dan večja, je lahko zelo opasen element državnih borb in trenj, ki zgubi razsodnost in pogled na splošnost po načelu: Lačen si temu ne verjame!

O Italiji vedo vesti toliko temnega povedati, da nam še tako — s socijalnega stališča — turobna vest ne prinese nič kaj novega. Še celo državniški Angliji, ki je znala vedno zgrabiti vsako gospodarsko zlo takoj pri korenini, ne gredo več računi skupaj. Njihove čete brezposelnih se ne manjšajo, ampak rastejo. Pa kaj bi stvari naštevali, ki so vsem znane.

Glavno je, kako temu zlu odpomoči, kako to kugo pomanjkanja in siromaštva pregnati z dežele. Receptov je več. Pa pomudimo se v tem odstavku le pri enem, ki se splošno ponuja, in poglejmo ga s stališča naših domačih slovenskih razmer. To je z eno besedo vprašanje varčevanja in omejitev vsakdanjih potreb na najmanjšo mero.

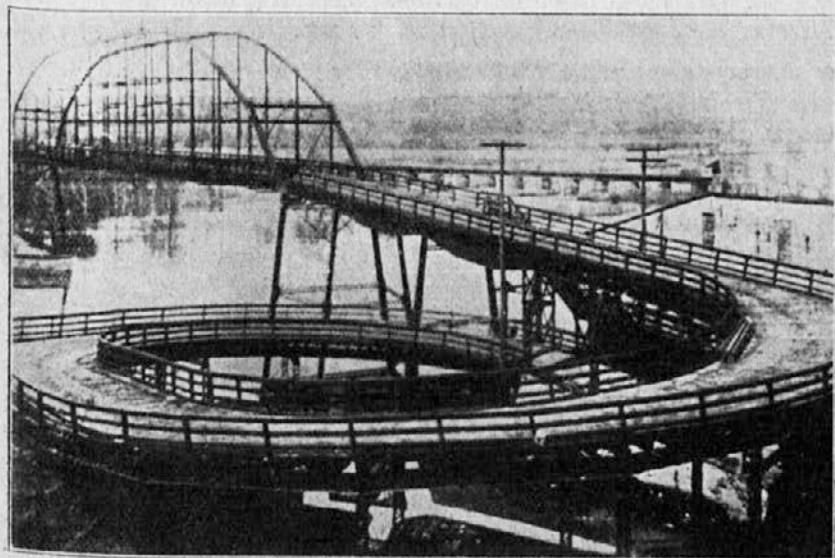
O večjem štedenju in omejevanju vsakdanjih potreb na najmanjšo mero se je že mnogo pisalo v fantovskem listu in se pogosto razpravlja na fantovskih sestankih, zato o tem ne nameravam obširneje govoriti. Hočem pa na nekaj drugega opozoriti.

Nekaj drugega pa je namreč pobijati izrastke, ki niso sami na sebi nevarčevanje, vodijo pa do zapravljanja in do težkih dni. Te izrastke odkrivati, pobijati — to je gotovo naloga našega lista kot vzgojnega lista slovenskih fantov. Ozrimo se danes po enem, ki je v dobi varčevanja in omejitve važen, pa brez

škoda za splošnost odpravljev. To je nepotrebno pravdanje. Da je pravdanje nepotrebno, vsaj v veliko slučajih, tu se moramo začeti vzgajati. Vzemimo praktično, kako taka pota požirajo ljudem denar. Gre za 1500 Din. Če se začne letati na sodnijo mesto k razgovoru pameti in srca, pridejo stroški. Takse, odvetniki. Po prvi razpravi se bo nabralo n. pr. 800 Din že stroškov. Dolg se ne plača. Pride do vseh mogočih izvršb, bodisi navadne rubeži ali pa se postopoma seže na zemljišče. Konec je ta, da iz teh 1500 Din nazadnje nastane lepa svotica 4000 Din ali še več.

Taki slučaji so povsod. Poznamo gotovo v vsaki fari nekaj slučajev. Kvarno vplivajo na notranjost, ker navadno pri sami izgubi denarja navadno niti ne ostane, ampak gre dalje: na strast in zapravljanje.

Mi moramo slovenskim fantom povedati: Še bogati trgovci, fabrikanti, ki imajo svoj življenski posel ravno v kupčiji, izmenjavi blaga in denarja le med tujimi ljudmi, so pravdanje omejili na najnižjo mero. Pa bi mi svojo beračijo po nepotrebem trošili! To je izrastek.

Spiralni most — edini te vrste — v Hastingsu v Ameriki.

Pod snegom

Franjo Neubauer

Pokril je sneg doline vse,
zapadel je planine vse,
zasul spominom lepim pot
in mislim, polnim sladkih zmot.

Ko raztopi se sneg in led,
svoboden grič in dol bo spet.
A moj spomin je pokopan,
da več ne dvigne se na dan,
in misli naj počivajo,
snegovi jih pokrivajo!

Pa vem: ko zvončki zazvone,
nad bistre sklonjeni vode,
ko vzplava iz globin postrv,
mladenka pohiti čez brv,
zapoje pesem mladih dni,
se tudi moj spomin vzbudi,
in misli spet se zganejo,
iz dolgih sanj mi vstanejo
in pojdejo v pomladni svet,
ob žarkih jasnih se ogret.

Fantje, na sneg!

Franc Jesenovec

Ni še dolgo tega, ko se nas je zbralo pet fantov na posveto-
vanje, kam bi v tej mrzli zimi. Pa smo jo pogodili, da ima naša
mestna okolica vprav pozimi zelo zanimive točke. In smo se od-
ločili, da krenemo na 1027 m visoki Ljubnik.

Seja je bila dolga, ker se je Tone ves čas potegoval za večjo
družbo. Pa smo mu kmalu dopovedali, da dekleta ne pridejo gor,
nosili jih pa po snegu tudi ne bomo. Bremen se pa Tone prav
tako boji kot plašljiva žival avtomobila — in se je vdal.

Najstarejši tovariš, Lovrenc, ki se vedno najprej zanima za
kuhinjo in želodec, je svetoval, da vzamemo s seboj jetrc in
kruha in vina pa morda tudi kako stekleničico likerja, da nas
ne bi preveč zeblo. No, kaj smo hoteli. Lovrenc je precej trmast,
morali smo se vdati in sprejeti v svoje nahrbtnike vse mogoče
stvari.

Precej zgodaj nas je spravil Pepe pokonci. Ta je namreč zjutraj za nas prezgodaj na cesti, zato pa seveda zvečer hodi »s kuram' spat«.

No, pa smo se vendar pretegnili, vstali in šli nad našega kuharja, ki je še smrčal ob šestih.

Pa smo ga nalašč preplašili. Mater smo pregovorili, naj mu reče, da smo kar šli, ker je prevelik zaspanec. Skrili smo se mu. Pritolkel je v težkih hribovskih čevljih v kuhinjo, pa je vneto spraševal, kje smo, kdaj smo šli, kaj smo zabavljali čezenj.

»I, kaj te bodo čakali, fantje so zgodnji za hribe. Kar doma ostani!«

»Jih bom takoj dohitel«, je hitel Lovrenc in nestrpno iskal kuharskih instrumentov — ki smo jih že mi pospravili v svoje nahrbtnike. Že se je jezil, ko se mu nenadoma pokažemo izza vrat in se smejemo na vsa usta.

Malo ga je bilo sram, da je zaležal, se obrnil in prvi stopil v klanec. Drugi štirje smo mahnili za njim, zavriskali na temnačni mestni ulici in zavili v hrib.

Nekaj časa smo bili bolj tihi. Kdo bi se mogel hitro razgibati v zimski jutranji megli in temi! Ko smo pa začeli na tistih visokih skalnatih stopinjah pod Gabrovim gristi kolena, smo se vsi dodobra oživelili in v Gabrovo dospeli prav upehani, sveži in dobre volje.

Prav zanimiva je tista postaja v Gabrovem, nekako okrepčevališče na pol poti. Francelj, ki smo ga prvič peljali na 1000 m visoko goro, je na vsak način hotel videti vrh z Gabrovega. Ker ga ni mogel zazreti s prostim očesom, je pa pogledal skozi daljnogled, ki mu ga je prav zaupno pomolil Lovrenc iz svojega nahrbtnika. Seveda smo morali vsi gledati na daljnogled. Ker smo prebistro gledali, smo morali še malo »zatekniti«, potem pa naprej do vhoda v tako imenovano »ljubniško jamo«, ki se prične nad Breznico in — tako pravi ljudska govorica — konča prav doli v Puštalu. Ali takrat nismo šli preiskovat, če je ta vest resnična, ampak smo ostali kar ob vhodu.

Tam smo zapalili ogenj in začeli kuhati zajutrek — namreč fina telečja jeterca v omaki. Ker smo pa imeli več kruha kot omake, smo mesto jeterc v omaki jedli — žgance. Ali ni to višek kuharske umetnosti.

Taki žganci pa so bili kaj pusta piča, no, dobro zaliti jih je bilo treba, pa je bilo zopet vse v redu. In hajd, še na zadnji košek poti smo se dvignili in dospeli na vrh vprav ob solnčnem vzhodu.

Po poti sami prijetni in neprijetni telesni užitki; na vrhu pa krasota narave, zimske prirode ob vzhodu božjega solnca! Ne moreš tega popisati, zraven moraš biti in samo uživati te barve in to lesketanje snega in bliščanje Triglava in vseh Julijskih Alp! In ta razgled skozi kristalno čisti zimski zrak!

Posedli smo na pelerine in občudovali zimsko krasoto! Tako nas je navdušila, da smo sklenili čimprej zopet pohiteti drugam, se vsi posvetiti zimskemu sportu: drsanju, sankanju, smučanju, zlasti pa izletom v živo zimsko naravo.

Kmalu je postalo topleje. Zopet smo se krepčali, nato pa krenili na pot z Ljubnika proti Soteski. Sicer se je vsak nekajkrat prevrnil — no, saj je vedno pobral 100 Din — pa dobre volje ni nikdo zgubil. Med vriskanjem in prepevanjem smo se vrnili domov s trdnim sklepom, da prihodnji teden zopet kam gremo. In še Vas, fantje, povabimo s sabo, če ne boste prepozno dobili »Kresa« v roke. Sicer pa, kaj bi nas čakali, sami se skorajžite, nateknite gorske čevlje in hajdi na sneg!

Kadar je zima

Konrad

I.

Zakrila nam roka je solnca sij,
da zarje zamrle so nam za njo,
zgubile se misli se vse v temò,
da vonj je umolknil vseh melodij.

In vendar, moj brat, bo pomlad prišla,
prinese Ti, sestra, nebroj cvetov,
iz semena nagelj požene nov,
vsa srca spet bodo takrat mladá.

II.

Mojo dušo pesem teži,
ki ni je dano peti;
mene v srcu cvetje boli,
ki ni mu dano cveteti.

Brez mene pa rože ne vzcveto,
brez mene pa ptičke ne zapojò
o pomladi.
Zvezde so blesk izgubile,
vse so pred nami se skrile,
ki mladi
Veliki petek sanjamo,
ki v boli oznanjamo
novo življenje:
da pride Vstajenje —
morda čez trikrat tri,
morda čez sedemkrat sedem dni. —
Jaz sem s kopreno zagrnil srce:
nihče ne vidi mi vanj,
za blesk slepeči mojih sanj
nihče ne ve.

III.

Kmalu rože zacveto —
jaz že cvetje slutim.
Kmalu ptičke zapojo —
jaz že pesem čutim.
Njih vonj bo našel bolešt
in hrepenenje,
naše življenje
bo speva prelest.
V mojem srcu se dan jasni,
v moji duši že noč gubi
vso temò.
Kar je nekdaj bilo
v novo življenje vstane:
povečane bodo vse rane.
Tákrat bo spet poletela
pesem v solčni objem,
pesem tajena,
v boli posvečena,
ko je vsakdo bil nem,
ker je duša trpela.
Bratje, zavijajmo krepko rokave,
ozrimo se v zvezde nebà,
da, ko pomlad bo prišla,
odveč bodo dolge priprave.

Dve sliki

Kamnoselski

Na kateri razstavi, v kateri galeriji sem ju videl, ne vedel bi več povedati, — le to vem, da sta me izmed sto in stotero drugih najbolj očarali, ostali mi najgloblje v spominu ... v neizbrisnem spominu.

Bili sta tako nenavadni, da nekaj podobnega nisem videl več nikjer, ne dotlej, ne poslej.

Tudi umetnika, stvoritelja teh dveh slik, si nisem zapomnil, ako je bil sploh znan, vsaj po imenu.

In kaj je bilo na teh slikah?

Ena je kazala pomlad, druga zimo — obe pokrajini.

In da povem: bili sta sliki, prava umotvora, vendar tudi ne kot umotvora v tem pomenu besede, kakoršne smo navajeni gledati po galerijah in umetniških razstavah, marveč nekaj, kar se težko da izraziti, — nekaj, kar daje pravim poznavalcem umetnosti in kritikom po poklicu dovolj truda, da razrešijo — uganko, ki je poosebljena na umetnini.

Da: uganka!

To je bilo, to sta bili obe sliki!

Uganki!

Ko si stal pred slikama — gledal, razmišljal, ugibal, prestopal se z ene noge na drugo, zdaj motril z ene, zdaj z druge strani, zdaj nagnil glavo k levi zdaj desni rami, pa zopet obstal, strmel, zmajeval z glavo, se zabodel z očmi v delo, pomežikal z desnim, pomežikal z levim očesom, se razgledal okrog sebe in se zopet poglobil, — se ti je zazdelo, da stoji v sliki nekdo in te smehlja se moti, kakor bi rekel: ubožec, ali ne uganeš, ali nikakor ne uganeš?!

Mar ne vidiš, da sem to jaz, pravi in pravcati jaz?!

In prav zares!

V slikah si videl umetnika samega, vso njegovo dušo, razlito v barvah in sencah!

Vsa njegova čutila, otožna in vesela, vso radost in grozo njegovega srca, vso skrb, ves opoj njegovega življenja si gledal izraženo v čudovito točnih pojavih.

Pomlad: Gaj, iskreč se v bujnem zelenju in žarečem cvetju. Po sredi gaja gre pot, malo razločna pot. Po njej prihajata

mlada, presrečna človeka. Njihovo lice odžareva vso opojnost v
prirodi izražene izpolnjene želje mladega srca, mlade duše.

Težko, da bi mogel v spominu povedati to, kar je čutilo
mlado srce, slutila mlada duša v davni davnini izginule preteklo-
sti, — to mora biti doživeto v sedanjosti!

Vsa priroda: ena izpolnjena sladka želja, ki je ni mogoče
obnoviti več nikdar, vse dolgo, dolgo življenje!

Človek: — skupek vsega prirodnega čaru v bujni mladi
pomladi!

Mlada človeka se ti bližata na cefirsko lahkih krilih; njiju
lica, njiju kretnje se večajo — tako stojita pred Teboj, — zreta
Ti v oči in po njiju obrazih je razlita v neopisno točnih potezih
— sreča Tvojega mladega življenja!

En hip — en sam hip!

Kakor v svetlobi bliska se okreneta — izginjata, manjša in
manjša, v daljni, megleni nedogled . . .

Zima: Isto drevje — isti gaj, ista steza, ista perspektiva.
Po celi sliki pa razlit soj ugaslega solnca!

Mrzle, do mozga pretresujoče sence odevajo prirodo — za-
pisano smrti.

Izgubljeno — izgubljeno za vekomaj.

Vstajenje — mogoče!

Nova pomlad — mogoča!

A kje, kedaj, v kateri podobi?

V sedanji — nikoli več!

In to je, kar govori iz te slike. To je, kar ti objema dušo in
telo s čutom pogubljenja: — minulo za vedno!

Le ozri se v onega moža, ki se Ti bliža po isti, zdaj rahlo
zasneženi stezi! V njem je še senca življenja, ugašajočega živ-
ljenja, a življenja zavesti, da se ne vrne več v življenje, ki diha
iz prve slike.

In ta zavest je obup pogubljene duše, ko je zgubila vse.

In ta zavest je izražena v celi sliki tako točno, tako umet-
niško dovršeno, da se ti zdi, oni mož je umetnik sam, ki umira,
ki je dal slovo blaženemu upu, da se mu še povrne pomlad . . .

In res! Ta mož, ki se ti bliža po zasneženi stezi, ki stoji
zdaj pred Teboj in Ti zre v oči z žarom obupa, ta mož — — —
si Ti sam!

Obe sliki sta bili v pravem pomenu besede oblegani od strmečega občinstva. Dasi je bilo po stenah in stafetah neštivilno slik, prvovrstnih umotvorov, bile so dvorane prazne občinstva. Vse je le trlo k slikama, občudovalo nezaslišana umotvora.

A v celi množici je živelo eno vprašanje: da li je bil umetnik, slikar obeh umotvorov v času slikanja — mlad ali star?

In še eno vprašanje se je odražalo od obrazov: si li zamoreš zamisliti, začutiti svojo minulo mladost, kakor si jo doživljal nekoč?

In si li moreš zamisliti, začutiti starost, kakor jo bodeš doživljal nekoč?

Iz oporoke bogatega siromaka

I. P-ljc

Denarja in premoženja vam ne zapuščam. Ali ni zapisano: Raztresi zlato, ofirijsko zlato med kamenje v potoku in tako bo Vsemogočni postal tvoje zlato in tvoje bleščeče srebro!

Tako sem naredil jaz in veliko bogastvo je bilo moje. Vas, prijatelji, ki ste vredni tega, postavim za svoje dediče. Vam zapuščam skrivnosti gozdov, njihov pomladni šelest, njihovo tihoto v poletnih nočeh in petje njihovega hrepenenja. Vam zapuščam bele oblake in ves nebesni svod z njegovimi zvezdnimi svetovi. V dediščini vam zapuščam nemirno valovanje rek in hrepenenje vseh potujočih voda prav tako kot prostost vetrov in bučanje viharjev. V last vam zapuščam morje solza, vse hrepenenje in bolečine, katerih je polno vesoljstvo, blaženost ljubezni in trpljenje. Vam podarim tudi veselje vseh donečih pesmi, pesmi ptičev, pesmi ljudi, pesmi cvetlic in otroškega smeha. Vaša lastnina naj bo mavrica s svojimi sedmerimi barvami, vaše vse božje stopinje na svetu. Zapuščam vam tudi pravljice in pripovedke narodove, njegovo petje, njegovo dušo. Tudi njegovo trpljenje vam zapuščam, njegovo veliko preteklost in njegovo prihodnost.

Vaša lastnina naj postanejo mračne ure, spone med svetlobo in temo, katerih ne morete odgnati z nobeno lučjo, ampak uživajte jih kot veliko dragocenost. Srce naj govori tu s srcem in kar je ločil dnevni hrup, to naj zopet združi čudovita roka mraka. Zapuščam vam tudi šepet večnosti, katerega bode

lahko čuli, in govor donečega glasu, glasu Skrivnostnega Klicarja, kateremu služijo vse stvari na svetu.

Ne čudite se, da vas postavljam tudi za dediče bolečine. Nekaj velikega je pri bolečini, ona je moč, ki prihaja od Boga; kdor ne pozna trpljenja, ta ne pozna globokosti življenja. Nikdar ne bo prispel tja, kjer leže skrite zlate žile, kjer se čas in večnost stekata drug v drugega. Trpljenje, ti plug božji, proslavljam te. Vse, kar je dragocenega in dobrega na svetu, je kupljeno s teboj. Ti dragoceni biser, kipar duše, kako naj te ne bi zapustil onim, ki jih imenujem svoje prijatelje? Kajti ne vem, kako naj najdejo brez tebe pot, ki je edina prava, pot k Bogu. Ne vem, če ne bi zabredli, če te ne bi imeli ter bi tako potovali po širni cesti, udobni cesti v pogubo. Bog pa ni širna cesta. »Jaz sem pot«, pravi Gospod, »pot, tvoje potovanje, tvoja stiska in sila, tvoja samota, tvoja obupnost, tvoje prevare ...«

Kot zadnje pa vam zapuščam sanje o nebeških vrtovih. Pisano je: V hiši mojega Očeta je veliko bivališč.

Napier, ob potresu t. m. porušeno mesto na Novi Zelandiji.

Med Malabarci

Janko Bele

Gotovo si že bral ali slišal kaj o mestu Bombej (Bombay), ki leži na zapadni obali Prednje Indije, približno ob 20. vzporedniku severne zemeljske širine! Če se torej pelješ z ladjo od Bombeja ob obali proti jugu, boš kmalu došel do пристanišča Mangalore in tu se začneja dežela, o kateri hočemo izpregovoriti in ki sega tja dol do mesta Košin. Na vzhodu jo krije gorovje Gats, na zapadu pljuska ob njo Arabsko morje. In če pogledaš na zemljevid, boš videl, da je to prav ozek pas; zdi se ti kakor bi ga bilo morje pritiskilo na Gatsko gorovje.

Zgodovina te deželice je zavita v skrivnostno meglo. Domačini se pa tudi dosti ne brigajo za svojo zgodovino! Kaj pa naj počne miroljubni Malabarec z zgodovino? Mirno uživa svoj ljubi riž, ga zaliva s palmovim vinom in se ne briga za preteklost. Vendar pa pripovedujejo stari Malabarci svojim otrokom bajne pripovedke o svojem postanku in teh otroci zopet svojim otrokom in to gre od ust do ust, od roda do roda. Tako-le na primer:

Parasu Rama (t. j. Rama s sekiro!), poosebljeni bog Višnu, je bil vsled nekega zločina izgnan iz svoje domovine. Prepotoval je vso Indijo in prišel končno do rtiča Komorina. Tu se ga bogovi usmilijo. Odpustijo mu greh in dovolijo, da mu sme Varuna, boginja morja, podariti kos zemlje, da ga obdeluje. Varuna mu zapove, naj vrže svojo sekiro zelo daleč v morje. Parasu Rama vrže svoje orožje nad 300 milj daleč in glej! Kakor vila se dvigne krasna, rodovitna pokrajina iz morja. Rama je imel sedaj zemlje dovolj; a kaj je to pomagalo? Bil je sam. Zaželel si je ljudi. Gre jih iskat. Čez nekaj dni se vrne z nekaterimi bramani. A ti se zboje strupenih kač in zbeže. Zdaj gre Rama še bolj proti severu in najde nekaj res hrabrih bramanov. Vzame jih s seboj in ti so vztrajali v novi domovini. Kmalu jih je bilo že lepo število. Razcepljeni so v več rodov, življenje vsakega rodu je čisto svojsko. Poglejmo samo enega izmed njih, rod Nambudirov. Če govorimo o tem kraljevskem, polbožanskem rodu, za kar se smatra, moramo skrbno paziti na besede. Mislijo pač, da so neposredni potomci onih bramanov, ki jih je Rama prevedel v to izvoljeno deželo. Ako n. pr. govoriš s kakim Nambudiro, moraš z njim tako občevati, da kažeš, da ga ceniš in si ti le ničla nasproti njemu. Svojo hišo smeš imenovati kvečjemu pasjo kolibo ali še kaj slabšega, dočim je njegova koča kraljevska palača. In tvoja obleka ni nič drugega

kot pajčevina. Nambudiri nikdar ne reče, da se vleže v posteljo in zaspi, ampak on zatisne oči in uživa kraljevski mir.

So pa zelo konservativni. Drže se istih šeg in navad in njihovo življenje je prav tako kot je bilo življenje že njihovih praprednikov. Medtem ko so se bramani drugih delov Indije lotili raznih obrti modernega življenja, se Nambudiri za vse to prav nič ne zmenijo. Večino časa porabijo za čitanje svetih knjig in za učenje sanskritskega jezika. Sicer so pa preprosti in pošteni, a poleg tega zelo bogati: imajo namreč precejšen del malabarškega ozemlja v svoji lasti. Vsakdanja hrana jim je riž. Meso in alkoholne pijače so jim prepovedane. Da gledajo na snago in red, kaže to, da se mora Nambudiri okopati pred vsakim obedom. Nato moli in sede za mizo. Žena mu streže in dobi to, kar gospodu možu ostane. Redno se opaža pri njih, da moški in ženske tudi v domači družini ne jedo skupaj. Sastra — zakon Nambudirov — jim dovoljuje samo en obed na dan; le proti večeru smejo zavžiti tudi malo sadja. Spoznal boš Nambudira po brkih in njegovi izredni nošnji las, ki štrle v šopu mogočno naprej.

Družabnih postav imajo Nambudiri zelo veliko, pa še kakšnih! Za mladega Nambudira je na primer največji praznik, ko postane »brahmahari«, to je na dan, ko ga vpeljejo v čitanje svetih knjig. Vse se vrši z zelo dolgimi obredi, ki mladeniča čisto prevzamejo. Končno razglasi guru — učitelj — da zdaj mladenič že lahko čita svete knjige. Natančno pa mora izpolnjevati strogo naložene dolžnosti. Nikdar ne sme spati podnevi, ravnati se mora vedno in povsod po navodilih svojega guruja. Nato gre mladi brahmahari okrog od člana do člana z loncem in prosi riža. Nato vse skupaj položi pred svojega očeta z besedami: »To bo moja hrana med čitanjem svetih knjig«. Od tega dne se mora mladi mož skozi celih pet let odreči vsaki prijetnosti: ne sme poduhati blagodišeče cvetke, ne nositi čevljev, ne rabiti solnčnika, ne sme sprejemati obiskov in se mora odpovedati za ta čas vsem praznikom in plesom, ki jih priredi plemo. Ko pride čas, se sme poročiti. Najstarejši podeduje dom in dobi vse premoženje. Ostali mlajši sinovi si pa morajo poiskati žene iz nižjega rodu. Smejo pa imeti več žena obenem.

Ali niso res zanimivi ti ljudje v svoji šegah in navadah? Resno gledajo na važna življenjska vprašanja in prav v tem je temelj za zdravje, odpornost in notranjo rast vsakega naroda.

Zelo koristno je, spoznavati navade in miselnost takozvanih prvotnih narodov. Prebiraj »Tuji svet« in »Tabu«.

Rasti vihar

Stranik Dragoman.

Rasti, vihar!

Desno roko sem zagrebel v zemljo
do najtemnejših nižin,
z levo prijel sem za zvezde
nebeških višin —
ves svet bom zasukal kot jadra na čolnu:
Hohejo, krmarji, kje sta vaš vzhod in zapad?

Na mojem morju
ni svinčenih meja in človeških ograj.
Vse ceste hitijo v poletu
kot strelice z velikih lokov,
jaz pa krmarim in jadra ravnam,
zvonove nabivam kot sveti zvonar,
vse hribe in zemlje bi rad naravnal
v en krik do neznanskih daljav:
Naprej, naprej, kdor je še mlad in močan!

Rasti, vihar!

Večje kot tvoje so moje peroti,
čez solzavo jokanje in računarske ure
belemu dnevu jadram naproti.

Mladost slovenskega fanta

Danilov

Kakšna je tvoja mladost, ti fant od fare? Ali je vesela? Tako bi rad vprašal tebe, prijatelj, ki čitaš naš »Kres«. Upam, da je podobna mladiki na ovojnem listu in da krepko poganja brstje kvišku, k solncu. Vem, da boš mesto odgovora krepko zavriskal v mlado jutro, češ, eto ti odgovora na tvoje vprašanje. Fant, to je bil pravi odgovor, katerega sem kot fant vesel.

V nadaljnjem ti hočem malo opisati kakšne lastnosti naj bi dičile slovenskega fanta v cvetu mladosti:

Prvo je veselje; to naj te navdaja povsodi, kjerkoli se nahajaš, bodisi v tovarni pri brnečem stroju, bodi v rudniku, ko sključen koplješ pod zemljo. Posebno kot kmetijski fant si lahko vesel

in se raduješ proste narave. Ves dan te ogreva ljubo solnčece s svojimi žarki, škrjanček pa ti žvrgoli pesemco pod oblaki; torej, fant, vedro lice, bistre oči ter pridne roke naj te krase. Pa ne boš vesel samo ti, ampak bodo tudi drugi tebe veselili.

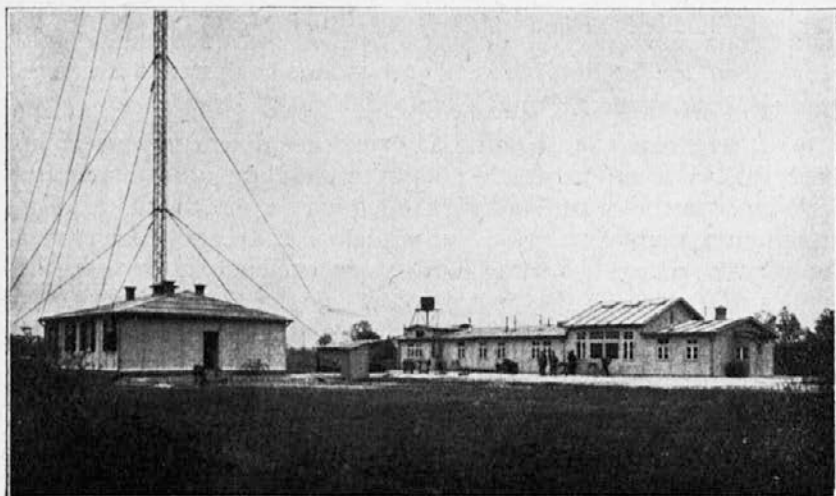
Druga točka je pogum. Kaj pa hočeš s tem povedati? boš vprašal. Ali si naj zavijam rokave in kakega sovrstnika iz fantovske objestnosti zmikastim? O ne, tega ne mislim, to bi tudi ne bil pogum, temveč nasilje. Kaj pa delo? V krožku, kjer si včlanjen, pazi, da ne boš samo suh list na ozelenelem drevescu domačega društva. Fant, pogumno na delo, za kar si odločen. Ne oklevaj, korajža velja, čeprav boš morebiti prvič slabo napravil, a ne obupuj. Vsak začetek je težak. Torej pogumno na delo, mlad si, zdrav si, sveža kri polje po tebi, kaj naj bi te torej ustavilo. Ravnaj se po pesmi, ki pravi:

Ne straši se truda, ne plaši se znoja,
saj moško dejanje krepčuje moža,
a pokoj mu zdrave moči pokonča.

Obzirnost je tudi ena izmed lepih lastnosti mladega fanta in če jo boš zvesto izpolnjeval v mladosti, ti ne bo žal v starosti. Fant, bodi vitez v občevanju z dekleti. Vsake nespodobne besede, klafanja i. t. d. naj te bo sram v njih družbi. S tem pa zopet ne mislim, da ne smeš z njimi občevati v pošteni družbi. Nasprotno, če si v njih družbi, ne drži se kje v kakšnem kotu rezervirano, temveč zabavaj jih, toda s poštenim razvedrilom. Fant, s tem boš pokazal da si res fant, in to katoliški fant.

H koncu hočem spregovoriti še o eni lastnosti, ki je slovenski fant najbolj ponosen na njo. Petje ji je ime. Fant, ali ti ni znano, da Slovenci najlepše pojo. Poj tudi ti rad, pa kaj bi ti to pravil, ko mi je itak znano, da poješ: »ko odhajaš s koso na rami na senožet, poješ, ko hitiš po nagelj, da se z njim postaviš na naboru in v nedeljo pri cerkvi, poješ, ko odhajaš k vojakom.« Tako je prav. Petje te dela veselega in ti prežene vsakdanje življenske nepravilike.

Fant! Takega si te jaz predstavljam, kot slovenskega fanta v cvetu mladosti. Pomni, če je tvoja mladost takšna, potem vedi, da si na pravi poti.

Oddajna postaja »Radio Ljubljana« v Domžalah.

Radio - Ljubljana

Mogo lepega nam g. urednik poskrbi za vsako številko »Kresa«. Vendar pogrešam v našem fantovskem listu nekaj, kar tudi fante zanima, oziroma jih mora zanimati. To je člankov o radiu. O važnosti in kulturni vrednosti radia ni več treba pisati, ker smo o tem vsi prepričani.

V naslednjem hočem samo številčno dokazati, da bi bil radio pri nas lahko bolj razširjen kakor je.

Vrhniška občina šteje 6.163 prebivalcev. Popilo se je v letu 1930 po gostilnah v občini 206.473 l razne pijače, to znese lepo vsoto okoli 3 milijone dinarjev ali povprečno na vsako osebo 480 Din. — Tobaka smo pa uničili v naši občini l. 1930 tudi za okroglo 1 milijon dinarjev; povprečno na vsako osebo, pa naj bo ženska ali otrok, za 160 Din.

Zdaj pa pogledjmo, koliko je radijskih naročnikov. V celi občini samo 84. Ti se razdele sledeče: Na Vrhniki na vsakega 44. prebivalca 1 radijski naročnik. V Verdu na vsakega 45. eden, v Brezovici na 95 prebivalcev 1, na Vel. Ligojni na 104 eden, v Podlipi na 110 eden, v Zaplani na 175 eden, v Bevkah na 200 prebivalcev 1 radijski naročnik.

Iz tega lahko sklepamo, da se na eni strani vse preveč lahkomisljeno zapravlja, na drugi strani pa se preveč gleda in štedi za resnično in kulturno potrebo sedanjega časa. Fantje, tudi v tem oziru nam je treba spremembe. Ako napravimo toliko na pijači in tobaku, da bi zneslo povprečno na vsako hišo v naši občini Din 3635, potem ni prav nič pretirana zahteva, da bi lahko vsaka hiša imela en dober aparat. Želim, da bi fantje tudi od drugod prinesli statistiko. Še več, da bi bili fantje zadnji med pivci in tobakarji ter prvi med radijskimi naročniki.

Uredništvo Kresa je tega članka zelo veselo in želi tozadevnih prispevkov še od drugod, da na ta način pomagamo pospeševati delokrog, ki ga v današnjem kulturnem življenju zavzema radio.

Kdo bo najbolje uganil?

Vprašuje urednik

Detektivska

V velikem mestu je bila nekemu gospodu v avtobusu ukradena zlata ura. K sreči je bil istočasno v vozu tudi detektiv, ki je služil pri odedlku za žepne tatvine; ta je opazil, kako je med vožnjo skočil ven žepni tat, star znanec policije. Kakih 20 metrov naprej se avtobus ustavi in z voza stopi gospod, ki išče ves razburjen po vseh svojih žepih. Detektiv stopi k njemu in gospod mu pove, da so mu ravnokar ukradli zlato uro.

Detektiv si je zapisal njegovo ime in naslov in ga je potolažil, da mu upa uro v kratkem nazaj preskrbeti. Nato se od njega poslovi in hitro odide v mestni okraj, ki ga je dobro poznal kot zavetišče žepnih tatov in njihovih skrivačev. Vedel je, da sta tam dve kramariji, kjer so stare ure in zlatnina prav poceni naprodaj. Obenem mu je pa bilo tudi znano, da ta dva trgovca ne kupujeta samo od poštenih ljudi, ki so nenadoma prišli v stisko in morajo zato pod ceno prodajati, ampak da kupujeta tudi ukradene reči.

Ko detektiv previdno prikoraka po cesti, kjer sta omenjeni dve trgovini, zagleda žepnega tatu, ki je prej skočil z avtobusa. Tat se oprezno ozre naokoli in naglo izgine. Ali je detektiva opazil, ni bilo gotovo.

Detektiv stopi v trgovino in reče gospodarju, da bi rad kupil poceni uro. Ure so visele na dveh deščicah, z žametom prevlečenih, lepo po vrsti obešene na kovinastih kljukicah, vsega skupaj 70 do 80 ur; med njimi je bilo šest zlatih. Detektiv je hotel priliko izrabiti in se obenem prepričati, ali ni tat skrivaču prodal še kakšno drugo uro. To je bilo prav lahko mogoče, da je samo zato takoj prišel prodajat, ker je za ta dan že dovolj opravil; zato je bilo prav verjetno, da je prinesel kar več ur obenem. Skrivači se postavljajo v nevarnost, če kupujejo od znanih tatov. Zato take ukradene ure plačujejo izredno slabo in si kot strokovnjaki ure vselej natanko ogledajo, koliko so vredne.

Detektiv si ure ogleda in res najde med njimi tiste, ki jih je bil žepni tat ravno kar prinesel.

Vprašanje. Kako je mogel detektiv med toliko urami z veliko verjetnostjo najti zlato uro, ki jo je iskal, in še druge, ki jih je isti tat prinesel.

Nagrada za rešitev tega vprašanja. Za najboljše rešitve sta določeni dve nagradi: 1. knjiga »Stori to, nauk o lepem vedenju,« v razkošni opremi. 2. Gimnastika. — Odloči žreb. — Naloga je dobra preiskušnja, koliko je kdo vaje misliti.

Pogoji. Rešitve je poslati na upravo »Kresa«, Ljubljana, Ljudski Dom, najkasneje 1. marca 1931. — Vsak rešitelj naj napiše poklic in naslov.

Kdo bo najbolje uganil? — iz prve številke.

Na to vprašanje na str. 25. 1. št. letošnjega »Kresa« sem med drugimi dobil dva jako lepa odgovora. Najboljše je odgovoril Markež Tine s Koroške Bele. Vprašanje je rešil na sliki, na kateri nam pokaže število Slovencev v posameznih deželah na raznih velikostih slovenskega fanta v posameznih deželah; poleg tega je pri vsaki deželi pokazal v sliki tudi način življenja in poglavitno delo Slovencev. Sliko bi prav rad v celoti objavil, a je, škoda, na tako dolgi ploskvi, da bi jo bilo težko posneti, ker bi jo vsled majhne oblike »Kresa« morali mnogo zmanjšati in bi tako že itak majhni deli nekaterih dežel sploh ne prišli do veljave.

Dobro je tudi odgovoril Šerjak Janez s Trate pri Cerkljah na Gorenjskem. Popisal je, kako bi stvar naslikal, če bi znal slikati. Iz obeh rešitev bi se dala napraviti prav lepa slika. Toda ker sem rešitvi bolj pozno dobil, pa bi rad odgovor objavil že v februarski št. »Kresa«, naj pa Šerjak kar sam pove svoj odgovor. Tako-le pravi:

Cenjeni g. urednik! Na Vašo uganko oziroma vprašanje v 1. številki »Kresa« sem postal jaz in menda tudi drugi naročniki takoj pozoren. Res, malo nas je Slovencev, pa še ti smo tako razmetani in razbegani po svetu, da se nas Bog usmili. Sedaj ste pa postali radovedni, g. urednik, kaj mislimo o tem razdejanju našega naroda mi, fantje slovenski.

Vi bi radi imeli to narisano. Toda z risanjem pri meni ne bo šlo. Voljo imam sicer dobro, tudi domišljije za silo, ampak spretnost roke, ta mi pa ne gre. Pa bodi dovolj tega. Vi nimate časa brati takih ceremonij. Jaz bom to, kar bi moral narisati, popisal tako, kakor si predstavljam, da bi vrgel na platno, če bi bil umetnik.

Narisal bi pokrajino, ki bi predstavljala Slovenijo, in sicer vso, tudi zasedeno ozemlje, Goriško in Korotan. Načrtal bi gore, reke, vinske gorice in ravno polje, sploh tako, da bi bila slika naše zemlje kar mogoče popolna. Seveda bi morje tudi napravil, saj se dotika naše zemlje. Polovico te pokrajine bi ločil od druge polovice z bodečo žico, ki bi jo držala na enem koncu italijanski karabinjer, na drugem pa pruski grenadir. To žico bi razdelil na tri dele. Med drugi in tretji del bi postavil oba stražnika, italijanskega, ki bi imel dve tretjini, in nemškega, ki bi imel ostali del.

V sredo pokrajine, ki predstavlja svobodno Slovenijo, bi načrtal plug, pred njim vprežen par volov. Za plug bi postavil krepkega fanta, ki je oblečen v gorenjsko narodno nošo. Z eno roko drži ročico pluga, z drugo se pa opira v bok; pogled ima uprt v zasedeno ozemlje.

V italijanskem delu slike bi narisal mladeniča, ki bi dosegel dobro tretjino velikosti Gorenjca. Naslonjen je na motiko (ker je okopaval koruzo), silno je žalosten in potrt; pogled ima uprt na bližnjo cerkev na griču, na katere pročelju se blesti napis: »Upaj in trpi, dokler dopusti Bog!«

V nemškem delu bi narisal dva človeka. Večji bi imel nekako deveti del velikosti Gorenjca. Obrnjen bi bil proč od Slovenije. Na glavi pa bi imel masko, v znamenje, da se sramuje in je zatajil svojo narodnost. Drugi človek v tem delu slike bi bil za spoznanje manjši od prejšnjega. Imel bi zavihane rokave in koso na rami. Z eno roko pa bi vihtel klobuk v pozdrav Sloveniji, proti kateri je obrnjen.

Nad Goriško in Korotanom v oblakih bi pa narisal Boga Očeta, ki ima eno roko stegnjeno nad trpečo Slovenijo, v drugo mu pa angel ravno podaja pismo, ki ga je prinesel iz Goriške. Oči ima pa uprte na uro, ki je na strani in ki se že bliža dvanajsti.

Slovence v Ameriki bi pa označil onstran morja z delavcem, ki z ramo podpira ogel nebotičnika. Delavec ima četrtno velikosti Gorenjca. Poleg Amerike bi narisal Kanado. Na nepreglednem polju žanje s strojem slovenski delavec. Pravi pritlikavec je v primeri z Gorenjcem. Biti bi moral 204 krat manjši od Gorenjca, dasi to ne bo mogoče.

Še nekoliko dalje od Kanade bi narisal Argentino, po kateri se vije cesta. Na njej pa cestarja z lopato, Slovenec, ki je dobro trikrat večji kot kanadski Slovenec.

Poleg Argentine bi dobila prostor Brazilija. Na njej bi bili kavini nasadi, ki jih okopava slovenski delavec, po velikosti enak kanadskemu.

Druge ameriške države skupaj bi upodobil kot stepo, na kateri stoji človek, Slovenec s krampom na rami. Je skoraj za polovico večji kot delavec v Braziliji.

Slovence v Afriki bi označil v obliki trgovca pod šotorom. Po velikosti skoraj enak kanadskemu Slovencu.

Slovence v Nemčiji bi narisal blizu Slovenije in sicer kot rudarja v rovu. Je precej krepak, skoraj še enkrat večji kot cestar v Argentini.

Poleg Nemčije bi dobila mesto Francija in na njej slovenski tesač v gozdu. Po velikosti je še enkrat večji kot kanadski hlapec ali afriški trgovec.

Na strani Francije bi narisal Belgijo in Holandsko. Lepi deželi, kjer se pase krasna živina. Pod goro pa naklada premog v vagon palček, Slovenec, še polovico manjši kot afriški trgovec.

Tako bi jaz odgovor narisal na papir, če bi znal.

FANTJE MED SEBOJ

Vojnik. Pri nas obstoja že leto dni fantovski odsek. Sedaj pozimi se bavimo večinoma z dramatikom. V postu bomo igrali »Pasijon«, za katerega se že dolgo pridno pripravljamo. Slišali smo, da se bodo spomladi vršile prosvetne tekme. Za tako stvar pa se bomo po stari navadi dobro pripravili. Zato že danes kličemo vse bratske odseke na korajžo. Ker: »Pri nas je korajža ...« In »Če hočemo mi, tepeni ste vsi« živela tekma! — ar.

Vel. Lašče. Ker smo fantje dobili v Kresu svoj prostor, da se lahko med seboj pogovarjamo, sporočam tudi jaz, kako živimo in se gibljemo pri nas. Najprvo naj omenim duhovno prenovitev. Lani smo trikrat do malega napolnili Dom duhovnih vaj v Ljubljani. Pa tudi letos je bilo že 20 fantov pri duhovnih vajah. Kako to koristi in vpliva na fantovsko dušo, ve le tisti, ki je to skušal sam. Da se to pozna v splošni fantovski družini, ni treba posebej omenjati. Saj celo največji kričar utihne, ko vidi toliko veselih in poštenih fantov. Sedaj pa imamo tudi doma v Laščah poučni tečaj za fante, ki se ga prav pridno udeležujejo. Obravnavajo se stvari, ki jih fant danes mora znati. O združništvo, v varnosti, o kat. akciji, o lepem vedenju itd. Posebno ugajajo fantom predavanja dr. Iv. Ahčina o problemu družine in sploh o vedenju fanta do dekleta. Predavanja imamo vsak teden dvakrat in bo tečaj trajal 6 tednov. Upati je, da bodo fantje tudi na tem tečaju veliko pridobili.

Tudi dramatičen odsek pridno deluje. 8. dec. smo vprizorili »Sv. Vida«, 6. jan. »Rokovnjače« in smo jih 2. febr. na splošno željo ponovili. —

Končno želim, fantje, da ostanete še nadalje zvesti naročniki in čitatelji »Kresa« in pridobivajte še novih, da bomo vsi slovenski fantje v strnjenih vrstah prenovili našo fantovsko družino.

Sv. Francišek Ksaverij. Ker želite, g. urednik, dopisov iz fantovskih vrst, sem se odločil, da napišem par vrstic za naš fantovski list »Kres«, katerega tudi mi, savinjski fantje, z velikim zanimanjem prebiramo. Če kdaj, gotovo v sedanjih časih potrebujemo mogočnega svetilnika, ki naj razsvetljuje našo pot, da ne utonemo v močvarah mladostnih zablod. In ta svetilnik je naš Kres, kojega žar naj bi svetil vsem dobromislečim slovenskim fantom. Vsebina lanskega letnika nam je splošno ugajala, osobito še povest »Janez z Visokega.« Prav nestrpno smo pričakovali vsake številke. Pisatelj Jaklič je opisal naše kmetske ljudi tako živo in domače kot bi stali pred nami. Takšnih povesti si želimo še več! Zeleti bi bilo le kaj več slišati o društvenem življenju; saj gotovo lepo število čitatelev našega lista sodeluje v naših izobraževalnih društvih. Praktične nasvete za delovanje v društvih in odsekih nam je v decemberski številki napisal France Jesenovec. Resnično je, da dokler se bomo oklepali dobre družine, ki jo najdemo ravno v naših katoliških organizacijah, ne bomo zašli v slabo družbo, ki toliko dobrih fantov zapelje na kriva pota. Skoro vsako društvo ima knjižnico, kjer si lahko izposojamo lepe knjige. Na splošno rečeno, mi fantje še premalo cenimo dobro knjigo in časopis. Pravim dobro knjigo, ker o slabih knjigah ali takozvanem »šundu« tu ne govorim. Še vedno se najdejo taki

fantje, ki, odkar so se za njimi zaprla vrata šole, ne vzamejo več knjige in peresa resno v roke. Tako s časom še to pozabijo, kar so se v šoli naučili. Zato je še vedno toliko nevednosti in nerazumevanja za višje cilje ter naloge med nami. Učiti se moramo vse življenje, posebno še v svojih mladeniških letih. Dobra knjiga naj bo naša zvesta prijateljica! Še nekaj naj poudarimo: Čimbolj pogosto bomo zahajali v društvo, tem manj privlačnosti bo imela za nas slaba družina in gostilna. Navadili se bomo tako — nehote — lepega vedenja in spodobnega govorjenja, izginila pa bo iz naših vrst surovost in neotesanost. Dragi tovariši! Oklenimo se naših katoliških organizacij ter delujmo z veseljem in požrtvovalnostjo za procvit katoliške prosvete. —

France Jelov.

Delo šoštanjskih fantov. Na Vašo pobudo v 1. št. »Kresa«, naj se zopet oglasim v prihodnji številki, sem se odločil, da zopet nekaj napišem, in sicer to pot o delu naših fantov v minulem letu. Upam, da smo tudi mi še vredni »rožmarina zelenega in nagelčka rudečega z okna naših deklet«, kot pravi središki dopisnik v svojem zadnjem dopisu. A, evo našega dela! Eno leto je minilo 6. jan., odkar smo se prvič sestali v društvenih prostorih, da si ustanovimo svoj fantovski krožek v okrilju prosvetnega društva. Krožek se je ustanovil in sprejel v svojo sredo 22 samih mladih krepkih fantov. Njih število je rastle in danes štejeemo blizu 40 fantov. Ali ni to lep uspeh v teku enega leta! V okrilju krožka smo se lotevali vseh mogočih stvari, kar bi utegnili fante privabiti v našo sredo. Sestanki, dramatika, petje, šah itd. Tako je vsak fant našel nekaj, kar ga je zanimalo. A najbolj sta se udeleževala prosvetni in dramatični od-

sek. Zato hočem njuno delo malo podrobneje popisati. Prerešetajmo najprej delo prosvetnega odseka. V glavnem smo prirejali sestanke in to tako, da so govorili fantje sami, si snov sami izbrali in govor sestavili, in reči moram, da je bil uspeh krasen. Preprost kmečki fant pa je sestavil tako krasen in navdušen govor o petju, da ga je bilo veselje poslušati. Naj navedem tukaj nekaj govorov od preprostih fantov sestavljenih: Mladič in samoizobrazba, Mladič in alkohol, Mladič in pravo prijateljstvo, Slovenski fant ljubi pošteno petje, škodljivost tobaka in plesa, Fantovi odnošaji do deklet, Kletev, alkohol in kvartanje jemlje ugled fantu, Medsebojni odnošaji fantov, Slomšek naš vzor, Kmetski rod, korenina slovenskega naroda, Škodljive in nepravne navade fantov na vasi, itd. Poleg tega smo imeli še eno predavanje o vzgoji ter več drugih govorov. Vseh sestankov je bilo 24 v enem letu, torej na 14 dni. V sredi leta smo se tudi odločili za izdajanje svojega internega lista z naslovom »Naša misel« v 15 izvodih. Vanjo pišejo sami domači fantje vzgojne pa tudi poučne članke, ki se tičejo društvenega poslovanja. Izšlo je doslej 5 števil. — Kaj pa dramatika? Tudi te nismo zanemarjali. S pomočjo deklškega krožka smo priredili v lanskem sezoni precej predstav. Nekaj naj jih tudi imenoma navedem: »Deseti brat,« »Čevljar baron,« »Čevljar,« »Pri kapelici,« »Darinka,« »Dr. Vseznal,« »Katrice in Muzikant,« »Kazen ne izostane.« Poleg teh smo uprizorili še krasno žalogro »Za pravdo in srce.« Torej tudi dramatski odsek ni spal. Fantje so tudi pridno šahirali, kar jim gotovo ni škodovalo. Pa tudi v verskem oziru se je za fante vse potrebno oskrbelo. V decembru smo priredili lepo uspele

duhovne vaje, katerih so se udeležili vsi člani ter še kakih sto fantov, ki še pri nas niso organizirani. Pri cerkvenih opravilih je lepo prepeval fantovski zbor. - Toliko smo delovali v našem krožku lansko leto, a letos, če Bog da, bomo še bolje delovali. Osnovani bomo še sportni odsek in pridno vadili gimnastiko.

H koncu pa kličemo z našim predsednikom, kot je on navdušil naše fante, tudi jaz vsem drugim fantom širom lepe Jugoslavije: »Nadaljujmo kakor smo pričeli, naša stvar je sveta, naše načelo edino pravo, ker temelji na večni resnici božji!«

Urednik. Dobro ste jo povedali. Prosim še dopisov!

D R O B T I N E

DOMA IN PO SVETU

Karijera kitajskega roparja. Kitajski kmet Lu je podedoval po očetu posestvo, ki je bilo silno zadolženo. Zato je trdo delal skoraj noč in dan in kot delavec papirnice čez nekaj let vendarle spravil toliko denarja skupaj, da bi dolg poplačal. Medtem je pa denar izgubil prejšnjo veljavo in upnik je zahteval dvojno vsoto, uradniki so njegovo zahtevo podpirali kot upravičeno in Lu je bil zopet tam kakor od začetka.

Krivični upnik se svoje zmage ni dolgo veselil. Neko noč so napadli oderuško pridobljeno hišo roparji, Lujevega upnika oropali in mu hišo nad glavo zažgali. Naj je Lu še tako dokazoval svojo nedolžnost, vsi so ga sumničili, da je on požgal iz maščevnosti. Moral je zbežati v hribe in se radi varnosti pridružiti eni izmed številnih roparskih tolpe. Ker pa se mu je brezsrčno ropanje in hladnokrvno morenje nedolžnih ljudi gnusilo, so ga naredili za kuharja.

Nekaj let je kuhal, zraven pa pokazal take izredne talente za organiziranje, da so takoj po smrti glavarja vsi tovariši njega izbrali za glavarja. Lu je vodil zdaj svojo četo kakor majhno državico in vladal kot dober organizator. Kar je bilo dohodkov iz ropa in izsiljevanja, je razdeljeval kot redno plačo banditom, s preostankom pa nabavljajl orožje in strelivo, tako da je bila njegova četa izvrstno opremljena, pa tudi izurjena v boju in po-

slušnosti. Poveljeval je tisoč možem in tako zaslovel, da ga je sam prvi predsednik kitajske republike Sunjatsen poklical na pomoč zoper centralno vladno in mu dal denarja, da svojo četo še pomnoži. Že je bil neomejen vladar vse velike pokrajine Fukien, ki ima površine za polovico Jugoslavije, ko ga centralna vlada naenkrat imenuje za vladnega generala, njegove bandite in izsiljevalce pa za vladno divizijo, ki nosi narodno uniformo.

Pes in mačka si nista vedno sovražna. Tako piše neki opazovalec, da je poznal psa in mačko, ki sta se tako zvesto ljubila, da sta se vsak dan obiskovala. Kadar je bil pes bolan, ga je hodila mačka vsak dan tolažiti. Nekega dne pes zopet obišče svojo znanko, a silno ostrmi, ko zagleda, da ni več sama, ampak ima v košarici celo družino mehkih muck. Dobro jih ovoha, nato pa hitro odide. Kmalu pa se zopet vrne in spusti v košarico svoj dar — kost.

Modri na Jutrovem. Prebivalci Palestine berejo leto za letom več. L. 1929 so izdali nad 400 knjig in tiskali 60 časopisov; knjig je 350 natisnjenih v hebrejščini in 20 v arabščini. Po vsebini je okoli 70 knjig leposlovnih, 60 mladinskih, ostale pa imajo versko, gospodarsko ali drugo resno vsebino.

Čisto neznan. Pri Tomaževih so dobili sinčka. »Kako pa je tvojemu bratcu ime?« vpraša stric Janezka. »Ne vem, pa tudi drugi ne vedo!

Tako čudno nerazložno govori, da prav nobene besede ne razumemo!«

Ni vseeno, kje. Dva ribiča se pogovarjata ob Ženevskem jezeru. Pravijo, da jezero narašča in upada. Pa to so prazne marnje. Zanalasč sem s kredo napravil črto, da se prepričam in povem vam, da se gladina ves mesec še ganila ni! — Kje ste pa črto napravili? — Kje neki? — Na svojem čolnu!

Zato pa. Bogat Američan se je prišel brit in dal nazadnje 1 dinar postrežnine. Debelo je pogledal brivec, ker je od bogataša pričakoval vsaj kovača. Zato se je bridko pritožil: »No, veste kaj? Še vaš sluga mi je dal več!« — »Kajpada! Zato pa tudi je samo sluga.«

Ne boš me. Neki Američan je imel za hlapca dva zamorca Sama in Tima. Kamorkoli sta šla na delo, vedno sta devala orodje v isto vrečo pa jo nosila vsak nekaj časa. Nekega dne je bil pa Sam zelo len, ni mu dišalo, da bi nosil vrečo, zato je na vrečo pripel listek s temle napisom: »Tim, vrečo z orodjem sem pozabil. Prinesi jo za menoj!« Tim debelo gleda čudni izgovor, pa jo hitro pogrunta. Na drugo stran listka napiše: »Sam, tvojega sporočila nisem videl. Kar sam poišči vrečo in jo prinesi.«

Tudi. V šoli opisuje učitelj vodo v raznih stanjih. »No, kdo mi ve povedati, kaj je pri vodi novega, kadar se spremeni v led?« — »Cena!« se odreže brihtna glavica.

Zelo nejevoljen. No, ali je bil stari kaj nejevoljen, ko ste mu povedali, da prihodnji teden službo zapustim? — Da zelo nejevoljen; rekel je, da je mislil, da boste odšli že ta teden.

Eden odveč. Očka se pelje z vso družino v svoj rojstni kraj. Ko pridrdra vlak do vasi, očka vzklikne: »Kako pa to, da stoji zdaj samo en mlin na veter, ko sta bila vendar vedno dva?« — Petletni Jakec pa je brihtna glavica in ga potolaži: »Nič ne de, očka. Gotovo za dva mlina ni bilo zadosti sape, so pa enega podrl.«

S P O R T

Sport v cerkvi. V novi katedrali sv. Janeza v New Yorku so na oknih naslikane razne sportne panoge kakor: nogomet, tenis, golf, konjske dirke in drugo. Angeli pa predstavljajo sportnike. Okna so oskrbele razne sportne zveze. Čisto ameriška!

Švicarski telovadci so dobili 4000 švicarskih frankov podpore za olimpijado. Za sportno razstavo, ki se vrši letos v Bernu, pa 15.000 frankov. Kakor se vidi, hočejo svetovno prvenstvo v telovadbi še obdržati. (Švicarji so bili prvi zmagovalci na zadnji olimpijadi in tudi svetovni prvak je bil švicar Miez).

Za II. delavsko olimpijado, ki se vrši to leto na Dunaju, je doslej pri-glašenih preko 8 tisoč zunanjih udeležencev. Največ jih je iz Čehoslovaške in Nemčije.

Madžarska je tudi izdala zakon o telesni vzgoji.

Čehoslovaška in olimpijada v Los Angeles-u. Iz Čehoslovaške se udeležijo prihodnje olimpijade naslednji sportniki: 8 smučarjev, 2 drsalca, 4 lahkootletci, 7 težkih atletov, 3 roko-borci, 6 sabljačev, 1 veslač, 2 plavača in 2 kolesarja.

Koliko aeroplanov imajo nekatere evropske države. Nemčija jih ima 650, Čehoslovaška 650, Poljska 900, Španija 950, Italija 1600, Anglija 2400, Francija 3500. V Nemčiji pride na 100.000 prebivalcev 1 aeroplan, v Franciji pa 8.

Spartakijada (komunistična olimpijada) se vrši od 4. — 14. julija t. l. v Berlinu. Glavni zletni dnevi so v času od 9.—12. julija. V Čehoslovaški F. P. T. se že vršijo velike pri-prave.

Sport pri čeških gasilcih. Češko-slovaški gasilci so začeli gojiti raz-

ne sporte, zlasti lahko atletiko, plavanje i. dr.

Klub gluhozemih obstoji v Pragi. V glavnem goji vodni sport.

12 Američanov je skočilo s palice lansko leto čez 4 m visoko. Najboljši je Barmes, ki je skočil 4.30, Sturdy 4.27 m, Williams 4.24 m, Spearov 4.22 m, Edmons 4.21 m in Carr 4.20 m. To so že bajne višine!

Podpore podeljuje orlovskim društvom češkoslovaško ministrstvo za zdravje in telesno vzgojo za graditev orlovskih domov, igrišč, telovadišč, za nakup telov. orodja itd. Podpor, porabljenih samo za navedene svrhe, ni treba vračati.

Prihodnji vsesokolski zlet se bo vršil 1. 1932 v Pragi na istih prostorih (na takozvanih Strahovskih lomih) kakor se je vršil. 1929 orlovski zlet in tekme katoliške mednarodne telovadne zveze. Za ta zlet se vršijo že sedaj velik priprave.

Francoška telovadna zveza (nekatoliška) priredi v času od 11.—13. julija tekočega leta svoj zvezni zlet v Parizu. Ob tej priliki se bo vršila tudi prsolava 50 letnice obstoja mednarodne telov. zveze.

Nemška telov. zveza v Češkoslovaški je imela leta 1930 1012 društev, s 16.768 telovadci in 15.358 telovadkinjami. Vsega članstva ima ta zveza 120.843, poleg tega pa še 34.742 telovadečih otrok obojega spola.

Na Norveškem se je pričela telovadba l. 1855. V šoli in armadi gojijo švedsko telovadbo, v telovadnih društvih pa prevladuje Jahnov sistem. Telovadna zveza, ki je bila ustanovljena l. 1890, šteje okoli 14.000 članov v 100 zelo daleč narazen stoječih društvih.

Smučarski klub Ljubljana je poslal dva svoja člana - tekmovalca na Norveško, da se bosta v tej zimi priučila smuške tehnike in da bosta proučila

to lepo panogo zimskega sporta pri narodu, pri katerem je smučarstvo na najvišji stopnji. Brez dvoma bosta ta dva smučarja s svojimi bogatimi izkustvi, ki jih bosta pridobila tam gori, mnogo pripomogla nadaljnemu razmahu našega smučarstva, ki se je jedva začelo razvijati.

Nemška katol. tel. in sportna zveza (D. J. K.) je obhajala preteklo leto desetletnico svojega obstoja. Kaj je dosegla ta mlada organizacija v prvih 10 letih, nam pričajo njeni uspehi na telov. in sport. tekmah doma in v tujini. Človek bi skoraj ne mogel verjeti, da je to v 10 letih obstoja sploh mogoče. In pa številčna moč! Samo takih članov, ki redno goje telovadbo in druge sportne panoge, je 220.000. To je danes ena najmočnejših organizacij v Nemčiji, ki se bavi s telesno vzgojo, in četudi je katoliška, ima protestantski Nemec respekt pred njo.

Nemški telovadci imajo svoje tekme za orodno prvenstvo dne 26. aprila t. l. v Essenu. Tekmovali bodo v obveznih in poljubnih vajah na orodju ter v poljubni prosti vaji. K tekmoivanju bo pripuščenen samo 100 izbranih mojstrov v orodni telovadbi.

Židje imajo svoje svetovne tekme spomladi l. 1932 v Palestini. Tekem se bodo udeležili židje iz celega sveta. V to svrhu nameravajo graditi velik stadion ob morski obali.

Zložljive smuči je izumil neki avstrijski strokovnjak. Smuči se dajo približno v sredini zložiti in so se baje izkazale kot jako praktične. Posebno pri prevozu (na vlakih) in pri visokih turah bodo te nove patent-dilce jako pripravne.

Ameriški sportniki so dobili 2 milijona dolarjev (to je 112 mil. dinarjev) podpore za pripravo svojih atletov za olimpijado. Dobrotnika, ki je

daroval to ogromno vsoto, ne imenujejo.

Produkcija sportnega in telovadnega orodja v Ameriki. V Ameriki so v l. 1929 izdelali za ca 2870 milijonov dinarjev raznega sportnega in telovadnega orodja, dočim so ga v l. 1927 le za 1480 mil. dinarjev. Na prvem mestu je orodje za golf, telovadnega orodja pa so izdelali za 61 milijonov dinarjev.

Arhitektura, literatura in glasba bo tudi zastopana na prihodnji olimpijadi. Za to lepo umetnost, v kateri bodo tudi tekmovali, je določenih 19 velikih dvoran v muzeju mesta Los Angeles.

Prvi skoki na smučeh so bili izvedeni v kraju Oslo na Norveškem l. 1870. Tedaj so skakali 23 m daleč. Od tod so bili prenešeni v Nemčijo. Pri nas se je šele v zadnjem času začelo gojiti skakanje.

Telesna vzgoja na Madžarskem se zelo podpira ter je zavzela osobito v zadnjih letih velik razmah. V Budapešti se nahaja posebno poslopje, v katerem imajo skoro vse sportne in telovadne zveze svoj sedež. V poslopiju so razne dvorane za boks, roko-borbo, sabljanje, telovadnice i. dr. 1930 so otvorili in blagoslovili veliko pokrito plavalnico. To leto pa nameravajo graditi stadion.

Slovaški Orel priredi letos velik zlet s tekmami v Košicah. Poleg orodnih tekem se vrše tudi lahkootletске tekme. Zmagovalci na teh tekmah bodo odbrani za vrsto, ki bo reprezentirala tehnično moč slovaškega Orlovstva.

V Rusiji podirajo stadione. Kakor poročajo nem. listi, bodo letos v Rusiji izgubili 5 igrišč, odnosno stadionov, ker bodo na njih mestih zgradili razne druge stavbe. V drugih državah skrbijo za to, da gradijo čim-

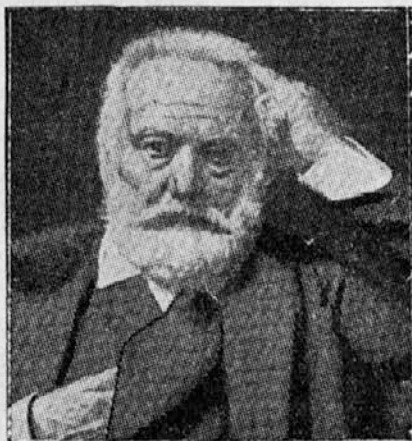
več stadionov, tu je pa ravno nasprotno.

Svetovni rekord v smučskem skoku je dosegel s svojim 82 m dolgim skokom Norvežan Ruud pri zadnjih tekmah v bližini mesta Oslo. Izboren skakač je tudi njegov brat Sigmund, ki je zmagal v St. Moritzu s skokom 68 m. Neka Norvežanka pa je skočila 46.5 m daleč.

NOVE KNJIGE

Leto strahote 1793, Victor Hugo. Str. 251. (Ljudska knjižnica). Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1931. Cena broš. Din 28, vez. 40.

»Ljudska knjižnica« Jugoslovanske knjigarne, ki se je sedaj reorganizira-

Victor Hugo.

rala in jo uvrstila med ostale svoje knjižne zbirke leposlovnega značaja, ima predvsem namen, predstaviti najširšim slojem domače in tuje pisateljice, ki naj bi jim s svojimi deli nudili ne samo zanimivo in poučno čtivo, marveč jih prav tako notranje poglabljali ter vežbali estetski okus.

Roman »Leto strahote 1793« — prevod je priredil Franc Terseglav — spada med pisateljeve zgodovinske povesti. Snov je vzeta iz viharne dobe francoske revolucije, vendar bi zaman iskali v romanu zgodbe, ki bi bila kot pripoved v sebi zaključena celota. Iz vsega, kar nam pisatelj pripoveduje, naj bi v prvi vrsti doumeli duhovno obličje tistega časa, ki tvori prav za prav resnično ozadje vsega pripovedovanja. Krasno slika pisatelj poglobitve čednosti v romanu nastopajočih oseb: globoko vernost, preprostost in čistost. — Prestava in oprema sta na višku.

François Mauriac.

Gobavca je poljubila. François Mauriac. Leposlovna knjižnica. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

François Mauriac je umetnik svetovnega slovesa. Dasi odločen katoličan, ga je treba imenovati med onimi, ki danes zavzemajo vodilna mesta v francoski književnosti. Dr. St. Leben, ki je napisal v slovenskem jeziku

doslej najizčrpnjšo studijo o njem, pravi: »Poleg francoske ni nobena književnost tako bogata na darovitih pisateljih ... ki so bili pristni umetniki in prepričani verniki obenem.« Ta njegova globoka vernost jasno odseva iz pričujočega romana, ki ga smemo imenovati visoka pesem prave krščanske ljubezni v duhovnem in telesnem oziru.

Izdaja je naravnost vzorna. Arh. Jože Mesar je knjigo razkošno opremil, tako da nudi po svoji zunanji opremi in v tipografskem oziru največji užitek očem. Tudi prevod je lep in razodeva pesniškega prevajalca (Edi Kocbek) in jezikovno izbrušenost slavista (J. Šolar). Lapidarno pisani uvod (Jak. Šolar) nam nudi kratek, a izčrpen in pronicav pogled v pisateljevo umetniško ustvarjanje.

Župnik iz cvetočega vinograda. Felix Timmermans. Leposlovna knjižnica. Jugosl. knjigarna v Ljubljani 1931. (Str. 161.) Cena broš. Din 35, vez Din 45.

Podati nam v prevodu pričujoče delo, je bila vsekakor srečna misel, zakaj povest »Župnik iz cvetočega vinograda« predstavlja odlično umetniško delo. Pisatelj Felix Timmermans je Flamec in velja v svoji domovini za izvanreden literarni in umetniški pojav. — »Meni je vsa narava oblačila božje in okraski tega oblačila: drevesa, zvezde, vode, krajine in sadeži, pomlad, ptice in oblaki, vse mi nehotе govori o njegovi slavi, o njegovem življenju in njegovem trpljenju. To je meni godba, ki buči kakor orgle.« Te pisateljeve besede, ki jih je položil v usta župniku iz cvetočega vinograda, veljajo tudi za njegovo umetniško ustvarjanje. Povest sta prevedla g. Zdenko Knez in dr. Rajko Ložar. Prevod napravlja v celoti ugoden vtis. Arh. Ivo Spinčič pa je poskrbel za intimno in okusno

opremo, prilagajajočo se dobro notranji vsebini.

Magister Anton. Ivan Pregelj. Zbirka domačih pisateljev. Jugosl. knjigarna v Ljubljani 1930. (Str. 271.) Cean broš. Din 45, vez. Din 60.

Prvič je roman »Magister Anton« izšel leta 1929/30 v goriški »Družini«. Roman obsega dva dela z naslovi »Trije žerjavi« in »Dobri pastir«. Ideje dela je pisatelj sam izrazil v mottu, ki je vzet iz sv. pisma: »Kaj se vam zdi? Če ima kdo sto ovac in katera izmed njih zajde, ali ne pusti na gorah devet in devetdesetih in gre iskat tiste, ki je zašla?« In: »Dobri pastir da svoje življenje za svoje ovce. Najemnik pa zbeži, ker je najemnik in ga za ovco ni skrb.« Glavna postava romana je »magister« Anton od Mahničev, podoba takega dobrega pastirja, ki gre od dežele do dežele, samo da bi našel in rešil propada sina nesrečnega odpadnika Jurija Stradiota — »izgubljeno ovco« Pavla Skalca. Dejanje se godi v času reformacije na Kranjskem in na Krasu v 16. stol.

UREDNIKOVA BESEDA

L. V. v R. S.: Prav lepo si pazil na tečaju in tudi dobro podal predavateljeve misli o prosvetnih tekmah. Toda za Kres je spis preobširen. Morda nam pošlješ kaj svojega ob prvi priliki, kajti vidi se, da znaš pisati in misli pravilno podati. Tudi za dopise se ti priporočam.

Renko, Soštanj. Tvoj slavospev na Lokovico se res prav lepo bere in me kar mika, da bi spomladi enkrat sam tja prišel občudovat to lepo pokrajino in se navduševal ob značajih vaših deklet in fantov. Ker je spis res samo lokalnega pomena, ga ne bom priobčil, pač pa te prosim, da mi poš-

lješ kakšen prav kratek spis, ki bi zanimal vse slovenske fante, zakaj iz poslanega spisa vidim, da imaš jako dober dar opazovanja in pripovedovanja. — **M. J. Koroška Bela.** Sam bi najrajši vzel smuči in šel za par dni na Stol ali na Kočno ali na Golico in bi tam preživel krasne ure v zimske snežni naravi. Tvoj spis me je kar navdušil za zimski sport. Toda ker se mi zdi, da je za letos starka zima že odkimala in bodo kmalu nežni zvončki pozvanjali probujajoči se pomladi in ker je v tej številki že itak en spis o zimskem veselju, sem dopis odložil.

Fant izpod Hriba, Soštanj: Res, prav po domače fantovsko in kratko in pojasnil položaj fantov, rojakov iste vasi: eni so v poštenu družbi in zabavajo sebi enake, drugi samo razdirajo mir in srečo v domačem kraju. Pripovedni jezik še ni dobro uglajen, zato se še vežbaj in kmalu zopet kaj pošlji, pa prav kaj kratkega.

Planinski, Čurile: Misel je, prav lepa poletna misel, toda pesniška oblika še ni dozorela. Morda mi pošlješ podobno misel pomladi izraženo v prosti besedi.

F. S. Braslovče: Tvojega dopisa sem bil prav vesel. Sam čutim, da bi bili spisi po tvoji želji splošno koristni, zlasti starejšim fantom. Tvojo misel sem že povedal nekaterim gospodom, ki so mi obljubili poiskati sotrunika za članke po tvoji želji.

Voglov Drago: Tvoj dopis med »Fantje med seboj« sem priobčil. Tvoja črtica »Fantič, le gori vstan!« naj pa še malo počaka. Jo bom nekoliko preobrazil in izpremenil in potem priobčil v eni izmed prihodnjih števil, ker je ta snov vedno aktualna.

MISIJONSKA TISKARNA

DOMZALE GROBLJE

PRIPOROČA SLEDEČE SVOJE
• CASOPISE IN KNJIGE:

KATOLIŠKI MISIJONI

Letno 12 Din

TUJI SVET

Letno 8 Din

NAŠ LIST

Letno 12 Din

TABU

Posam. št. 2 Din

MISIJONSKI KOLEDAR

10 Din

MISIJONSKA KNJIŽNICA

Za posamezne zvezke raz. cene

ROČNA KNJIŽNICA

Zvezek po 2 Din

STRIC JAKA

12 Din

DOBRA KONZUMNA ZADRUGA

je sreča za člane in vse konzumente dotičnega kraja, ker znižuje cene blaga ne le za člane, ampak za ves okoliš.

I. DELAVSKO KONZUMNO DRUŠTVO

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI

ima v Sloveniji 34 poslovalnic in razdeli med člane letno okrog 500.000 Din dividende.

Kdor še ni član konzuma, lahko postane, če plača pristopnino 5 Din in 25 Din deleža.

BESEDE ŽIVLJENJA

Misli in molitve za fante

Velik prijatelj mladine, škof dr. Gregorij Rožman je napisal slovenskim fantom molitvenik. Iz svoje duše je zajel in od srca do srca povedal fantom fantovsko besedo za njihovo življenje. Pred molitvenim delom je zbral tehtne misli in jih podal v teh-le poglavjih:

- I. Bog in jaz
- II. Moja mlada leta
- III. Jez. Kr. naš kralj in prijatelj
- IV. Mar. najčist. vzor moškemu srcu
- V. Sin cerkve
- VI. V družini:
 - 1. Starši
 - 2. Bratje in sestre med seboj

- 3. Ko ustanavljaš last. druž.
- VII. Nosite Boga v svoj. telesu
 - 1. Skrb za dušo
 - 2. Skrb za telo
 - 3. O kako lep je čist rod
- VIII. Sam do sebe
- IX. Med ljudmi:
 - 1. Ljubezen do bližnjega
 - 2. Prijateljstvo

Fantje, berite, kar je za vas zapisano, in molite, kakor vam narekuje vaše fantovsko srce! Kdor molitvenik že ima, naj ga pokaže znancu in prijatelju, kdor ga pa še nima, naj ga takoj naroči

v Društveni nabavni zadrugi, Ljubljana, Ljudski dom,
v Jugoslovanski knjigarni ali pri Ničmanu v Ljubljani

Cena za vezan izvod z rdečo obrezo je Din 22; z zlato obrezo Din 30.

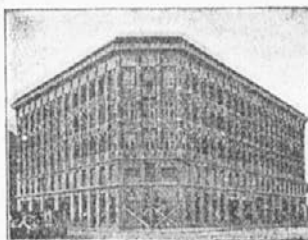
LJUDSKA POSOJILNICA

reg. zadruga z neomej. zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davек plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijon. Din

EDINI
SLOVENSKI
ZAVOD
BREZ
TUJEGA
KAPITALA
JE

V lastni
novi palači na
vogalu
Miklošičeve in
Masarykove
ceste poleg
kolodvora

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA LJUBLJANA

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.